

UZGOJ SVINJA NA OTVORENOM

DRŽAVNI INSTITUT ZA
POLJOPRIVREDNU I
RIBARSKU SLUŽBU

SADRŽAJ

Uvod.....	3
Što trebate znati prije nego se odlučite za uzgoj svinja na otvorenom.....	3
Genotipovi svinja za uzgoj na otvorenom.....	3
Potrebne površine	4
Odabir lokacije.....	5
Smještaj svinja po kategorijama	5
Hranidba.....	8

Anđelka Pejaković, dipl. inž. agr.

UZGOJ SVINJA NA OTVORENOM

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU SAVJETODAVNU SLUŽBU
Ulica grada Vukovara 78, 10 000 Zagreb
Telefon: 385 - (0)1 - 61 06 190
Fax: 385 - (0)1 - 61 09 140
e-mail: hzpss@hzpss.hr
<http://www.hzpss.hr/>

Glavni urednik: dr. Ivan Katalinić

Tehnički urednik: Zdravko Tušek • Tisak: FiLeDaTa • Tiskano u 1000 primjeraka

• Zagreb, 2002 •

UZGOJ SVINJA NA OTVORENOM

Ako nemate mnogo sredstava za ulaganje u skupe objekte, imate poljoprivredno zemljište koje nije pogodno za intenzivnu ratarsku proizvodnju, želite uzgojiti zdrave životinje pogodne za proizvodnju prerađevina poput kulena ili pršuta i započeti nešto novo i drukčije, krenite s uzgojem svinja na otvorenom.

Autohtoni hrvatski proizvod, poput kulena pršuta i sličnih proizvoda, da bi bili vrhunske kvalitete i uvijek prepoznatljivi kvalitetom, zahtijevaju od uzgajivača svinja kvalitetnu sirovinu odnosno kvalitetno zrelo meso pogodno za preradu, što danas ne dobivamo u intenzivnoj proizvodnji vrlo mesnih pasmina svinja.

Što trebate znati prije nego se odlučite za uzgoj svinja na otvorenom?

- Koje pasmine i križance koristiti (genotipovi svinja),
- Kolike površine osigurati,
- Kakvu lokaciju odabrati,
- Smještaj svinja po kategorijama,
- Način hranidbe.

Genotipovi svinja za uzgoj na otvorenom

Za ovakvu proizvodnju nisu pogodne sve pasmine, prvenstveno ne izrazito mesne pasmine (pietren, belgijski landras). Ostale plemenite bijele pasmine treba koristiti kao križance s otpornim pasminama poput duroka, hempšira, crne slavonske ili turopoljske svinje. Kroz određeno razdoblje stvorio bi se križanac koji bi bio najbolji za ovu proizvodnju, a možda čak i nova pasmina.

V. Britanija, Italija i dr. zemlje već su stvorile određene hibride Suffolk, Cotswold.

Slijedite ove sheme križanja:

domaća bijela svinja x crna slavonska svinja

F1 x duroc

domaća bijela svinja x turopoljska svinja

F1 x duroc

Potrebne površine

Na 1 ha preporučuje se držati 20-ak krmača (15-20), što ovisi o ukupnoj veličini raspoloživog zemljišta i hranidbi. Ako ima dovoljno zemljišta bolje je da je opterećenje manje da se svinje češće mogu premještati.

Koristi se ratarsko zemljište ili pašnjaci

Na ***ratarskom zemljištu*** rotiranje mora biti češće da se tlo ne zagadi mikroorganizmima i parazitima, što je nepovoljno i za životinje i za tlo te da svinje ne unište oranice jer ona služi za naizmjenično držanje svinja i sijanje ratarskih kultura.

Pašnjaci za držanje svinja trebaju biti na što ravnijem terenu, gusto zasijani travama zbog erozije tla. Vrlo je važno dobro ih održavati, znači da treba napraviti pregone odvojene električnim pastirima i životinje često premještati. Iskorišteni dio zatim treba urediti (košnja ostataka, drljanje, ravnanje, gnojidba). Paša je vrlo vrijedna krma za rasplodne životinje. Dobra je i kombinacija pašnjaka i dijela oranica zasijanih lucernom, krumpirom, cikorijom pa i povrćem.

Odabir lokacije

Teren za držanje svinja na otvorenom mora biti ravan ili vrlo malo nagnut i zaštićen šumom ili grmljem. Tlo treba biti propusno. Sve to ublažiti će opasnost od erozije tla i štititi od udara vjetra. Oblik površine obično je pravokutan, podijeljen na manje dijelove po skupinama ili u novije vrijeme zrakasto podijeljen na manje dijelove za različite skupine.

Na pravokutni oblik terena hrana se donosi u svaki dio, a na zrakasti se doprema za sve skupine s vanjske strane pašnjaka. Skupine se odvajaju električnom ogradom ispod koje se trava tretira herbicidom da bi se životinje zadržavale dalje od ograde.

Smještaj svinja po kategorijama

Pri ovakvom načinu držanja svinje se danju slobodno kreću na pašnjaku, a noću i za hladna i loša vremena zatvaraju se u objekte. Za gradnju i postavljanje objekata postoje dvije varijante:

a) Veći objekt u blizini pašnjaka:

- već postojeći objekti;

- novoizgrađeni objekti - betonski ili drveni;
- sve kategorije svinja smještene su u njemu po boksovima;
- svaki se dan puštaju van rasplodne životinje.

Takav način držanja danas se primjenjuje u Slavoniji na gospodarstvima koja drže crne slavonske svinje i njihove križance.

b) Više manjih kućica na pašnjaku:

- kućice za svaku krmaču s leglom;
- kućice za grupu zasušenih krmača;
- kućice za nazimice.

Kućice za **krmače s leglom** takve su veličine da u njih stane samo jedna krmača. Imaju polukružni krov, prasad se nalazi između krmače i zida kućice, a ispred je mali ispust za prasad.

Ulaz u kućice treba okrenuti prema jugu ili suprotno od udara vjetrova.

Takve su kućice od drveta ili metalne. Dobro ih je postaviti na metalne

nosače (npr. tračnice) da se lakše premještaju. Kućice treba nastrijeti slamom da se krmače duže zadržavaju u njima i da se postigne zadovoljavajuća temperatura gnijezda. Kad je vani toplo, prasadi izlazi iz kućice već nakon tjedan dana pa ih treba tetovirati jer se miješaju s drugom prasadi. Prasadi se odbija sa 4-6 tjedana, ovisno o intenzitetu korištenja krmača i željenom indeksu prasnja (do 2 ili veći od 2).

Zasušene krmače treba držati u skupinama od 10 do 20 komada.

Skupine se formiraju tako da na prvih nekoliko krmača (5-6) koje dođu idu 2 nerasta, dodaje im se slična grupa krmača, a nerastovi se zamjene i tako do postizanja konačne željene grupe, s kojom ostaje jedan nerast zbog otkrivanja preganjanja.

Nazimice držati u skupinama kao i zasušene krmače.

Prikaz različitih kućica koje se koriste u Velikoj Britaniji :

Hranidba

Krmače na paši imaju bolji tek nego u zatvorenom prostoru i vrlo brzo povećaju obujam probavnih organa pa mogu konzumirati veću količinu hrane, što je važno u razdoblju laktacije. U tom slučaju biti će smanjena razgradnja tjelesnih rezervi potrebnih za sintezu mlijeka. Mlijeko ima veći sadržaj masti pa je uspješnija othrana prasadi.

Dobra je paša idealno krmivo jer sadrži sve prijeko potrebne hranjive

tvari. Ali zbog većeg sadržaja sirovih vlakana, dnevna količina pojedene paše (čak i do 12-14 kg) može zadovoljiti potrebe gravidnih krmača ali ne i potrebe krmača u laktaciji. Za krmače u laktaciji potrebno je osigurati dodatnu hranu, kako voluminoznu (silaže kukuruza i trave, stočnu repu, krumpir, bundeve, kelj, mrkvu i dr.) tako i koncentrat.

Osim toga, svinje rovanjem uzimaju i drugu hranu poput raznog korijenja, crve, gliste, kukce i dr.

Prasad treba početi prihranjivati nakon prvog tjedna života.

Voda za piće mora biti uvijek dostupna i svježja, a može biti kišnica, iz bunara ili iz vodovoda. Treba je dovesti do valova za pojenje, gdje se laganim prelijevanjem iz valova u blizini može ljeti napraviti kaljuža u za rashlađivanje krmača.

Na otvorenom se drže samo rasplodne životinje, a tov se dalje provodi u zatvorenim klasičnim tovilištima.

VAŽNO JE ZAPAMTITI !

Za uzgoj na otvorenom interesantne su dvije hrvatske autohtone pasmine svinja koje su vrlo otporne na loše uvjete držanja i hranidbe, a to su crna slavonska i turopoljska svinja. One bi poslužile za križanje s nekom od plemenitih bijelih svinja. Križanci bi bili zadovoljavajuće otpornosti i mesnatosti i vrlo dobre kvalitete mesa.

Produljenim tovom do 180-200 kg dobilo bi se zrelo, kvalitetno meso za proizvodnju autohtonog hrvatskog proizvoda kulena ili nekog drugog sličnog proizvoda (pršuta, šunke, pancete, ...). Takva proizvodnja bila bi prepoznatljiva i proizvodi bi imali svoju marku. Vrlo je važno da kvaliteta mesa bude ujednačena. To se postiže ako se uzgajivači pridržavaju pravila i preporuka u uzgoju, držanju i hranidbi svinja.

Turopoljska svinja
vani na otvorenom,
u svom prirodnom staništu.

Za detaljnije informacije obratite se savjetniku HZPSS

